

Opiniërende nota aan de gemeenteraad

Onderwerp: Interbestuurlijk Toezicht Spreidingswet	
Vergadering d.d.: 15 september 2026	Agendapunt: in te vullen door de griffie
Portefeuillehouder: T. de Nooijer	
Behandelend team: Ruimte	Kenmerk: 627868

Onderwerp

Interbestuurlijk toezicht Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen.

Aanleiding en achtergrond

Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft de gemeente Oldebroek uitgenodigd voor een bestuurlijk gesprek op 20 oktober 2026 in het kader van het interbestuurlijk toezicht op de uitvoering van de Spreidingswet. Zie ook bijlage 1

Op 1 juli 2026 heeft een ambtelijk overleg plaatsgevonden tussen het ministerie en de gemeente Oldebroek. Tijdens dit overleg is geconcludeerd dat het op dit moment onwaarschijnlijk is dat Oldebroek tijdig aan haar wettelijke opvangverplichting zal voldoen. Zie ook bijlage 2.

Om die reden is Oldebroek door het ministerie opgeschaald van trede 2 (verificatie en informatie opvragen) naar trede 3 (actief toezicht) van de interventieladder.

Het bestuurlijk gesprek maakt onderdeel uit van trede 3. Het doel vanuit het Interbestuurlijk toezicht is om afspraken te maken over concrete acties en termijnen.

Het college wil de gemeenteraad voorafgaand aan dit bestuurlijk gesprek informeren en de raad gelegenheid geven zijn opvattingen mee te geven over de ontstane situatie en de voorgestelde bestuurlijke lijn.

Boodschappen

De gemeente heeft de afgelopen periode aantoonbaar inspanningen verricht om tot asielopvang te komen.

De gemeente heeft na het traject rondom locatie Bovendwarsweg de afgelopen periode een intensief locatieonderzoek uitgevoerd om mogelijkheden te vinden voor het realiseren van de wettelijke opvangopgave. Meerdere locaties zijn onderzocht en beoordeeld. Een aantal locaties is als kansrijk aangemerkt en vervolgens aan het COA voorgelegd voor een nadere beoordeling en schouw.

Uit de beoordeling door het COA is gebleken dat de onderzochte locaties niet haalbaar zijn voor de realisatie van asielopvang. De redenen hiervoor verschillen per locatie en hebben onder meer betrekking op ruimtelijke, planologische, financiële en praktische aspecten. U bent daar voor de zomer 2026 over geïnformeerd.

Het college vindt het van belang dat deze inspanningen nadrukkelijk onderdeel zijn van het bestuurlijk gesprek met het ministerie omdat het ontbreken van een gerealiseerde opvanglocatie niet betekent dat Oldebroek de wettelijke opvangopgave niet heeft opgepakt.

Volgens het ministerie is sprake van “taakverwaarlozing” en is op basis daarvan opgeschaald naar trede 3 van het interbestuurlijk toezicht. Oldebroek heeft geen asielopvangplekken geleverd binnen de daarvoor bestemde termijn. Echter is het college van mening dat deze kwalificatie, gelet op de aantoonbare inspanningen die de gemeente heeft geleverd om uitvoering te geven aan de opvangopgave, onvoldoende recht doet aan de feitelijke situatie en dat de opschaling naar trede 3 daarom niet passend is.

In het bestuurlijk gesprek benoemen we dit en verzoeken we het ministerie nadrukkelijk om de aantoonbare inspanningen, de lokale omstandigheden en de uitkomsten van het doorlopen proces mee te wegen.

Daarmee hopen we verdere drang en dwang, vanuit opschaling binnen het interbestuurlijk toezicht – die een nieuw proces onevenredig onder druk zetten – te voorkomen.

Het ministerie beoordeelt de gemeente uiteindelijk op het resultaat.

Hoewel de gemeente aantoonbaar inspanningen heeft verricht, blijft voor het ministerie het uitgangspunt dat de wettelijke opvangopgave daadwerkelijk wordt gerealiseerd.

De inzet en het doorlopen proces bieden daarom geen garantie dat het ministerie afziet van verdere opschaling.

Het college wil de inspanningen voortzetten en zich verhouden tot de Spreidingswet

Het college onderschrijft dat Oldebroek een wettelijke opvangopgave heeft en wil conform het bestuursakkoord zich verhouden tot de Spreidingswet.

Omdat het eerdere locatieonderzoek niet heeft geleid tot een haalbare locatie, beschouwt het college deze als afgerond en daarmee gestopt, en wil het college een nieuw proces aan de raad voorstellen om te bezien of asielopvang mogelijk is binnen de gemeente Oldebroek.

Dit nieuwe proces wordt vormgegeven vanuit de uitgangspunten van het bestuursakkoord. Daarbij staan centraal: een bottom-up benadering, inwonersparticipatie, draagvlak, draagkracht en zorgvuldigheid en een lijst met strikte randvoorwaarden.

Tegelijk realiseren we ons dat een andere aanpak niet vanzelfsprekend leidt tot een geschikte locatie. Dit zal ook worden voorgelegd aan het ministerie van J&V.

De uitgangspunten en randvoorwaarden zoals beschreven in het bestuursakkoord kunnen spanning opleveren met de verwachtingen van het ministerie.

Een zorgvuldig proces waarin inwoners worden betrokken en waarin aandacht is voor draagvlak en draagkracht vraagt tijd. Het college verwacht het nieuwe proces het eerste kwartaal van 2027 voor te leggen aan uw raad, waarbij de precieze planning nog nader wordt uitgewerkt.

Tegelijkertijd vraagt het ministerie in het kader van het interbestuurlijk toezicht om concrete acties en termijnen en om perspectief op het daadwerkelijk realiseren van de wettelijke opvangopgave. De uitgangspunten van het bestuursakkoord vragen mogelijk meer tijd. Hierdoor kan een verschil ontstaan tussen het tempo dat het ministerie verwacht en het tempo dat de gemeente vanuit haar nieuwe procesaanpak kan realiseren. Als college achten we de drang en dwang vanuit de Spreidingswet als ongewenst, en tevens destructief om een goed traject vorm te geven. Om deze reden willen we dat voorkomen. Daarnaast zien we de aanhoudende asielinstroom als de oorzaak van dit probleem, en roepen we het Ministerie op om deze te beperken en de Spreidingswet in te trekken.

Het risico op verdere opschaling

Wanneer het ministerie onvoldoende vertrouwen heeft in de voortgang en het perspectief op het realiseren van de wettelijke opvangopgave, kan het toezicht verder worden opgeschaald.

Uiteindelijk kan dit leiden tot indeplaatsstelling, waarbij het Rijk de uitvoering van de wettelijke taak overneemt. De gemeente heeft in dat geval geen invloed op de wijze waarop de opvangopgave wordt ingevuld. De juridische en financiële gevolgen van een eventuele opschaling van het interbestuurlijk toezicht en in het bijzonder van een mogelijke indeplaatsstelling worden op dit moment nader onderzocht door het college.

Opiniërende vragen aan de gemeenteraad

Het college wil u als raadscommissie S&B voorafgaand aan het bestuurlijk gesprek graag horen over de ontstane situatie en betrekken bij de boodschap die wordt overgebracht in het bestuurlijk overleg met het ministerie van J&V.

We horen graag uw opvatting over de volgende punten:

1. Hoe kijkt u aan tegen de ontstane situatie en het risico op verder opschaling van het interbestuurlijk toezicht?
2. Deelt u de opvatting van het college dat de taakverwaarlozing waar het ministerie over schrijft tekortdoet aan de inspanningen die afgelopen jaren zijn geleverd?
3. Heeft u aandachtspunten die in de annotatie niet aan de orde komen?

Bijlage(n)

BW20260825 bijlage 1 Brief Interbestuurlijk toezicht Wet gemeentelijke taak mogelijk maken
asielopvangvoorzieningen

BW20260825 bijlage 2 Annotatie ten behoeve van het bestuurlijk gesprek met JenV

BW20260825 bijlage 3 Persbericht - College gemeente Oldebroek houdt vast aan koers bestuursakkoord bij
uitvoering Spreidingswet

BW20260825 bijlage 4 Verslag ambtelijke gesprek Ministerie J&V en gemeente Oldebroek 20260701

Oldebroek, 25 augustus 2026

Burgemeester en wethouders van Oldebroek,

, secretaris P.H. Lensselink,

, burgemeester T.H. Haseloop-Amsing.